10/06/2023

Ο Πατριάρχης Πορφύριος για τη σημασία του διαλόγου

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Σερβίας

Ο Πατριάρχης Σερβίας κ.κ. Πορφύριος, κατά το ταξίδι του στη Βιέννη, μίλησε χθες στην εκδήλωση που διοργάνωσε το Ίδρυμα Pro Orinete. Μεταξύ άλλων αναφέρθηκε στην αξία του διαχριστιανικού διαλόγου, στην ενότητα της Εκκλησίας, και ερμήνευσε την χριστιανική έννοια της ειρήνης.

- Της Σβετλάνα Λεβίτσκι

Ο Προκαθήμενος της εν Σερβία Ορθοδόξου Εκκλησίας βρίσκεται στη Βιέννη από τις 8 Ιουνίου, και χθες ξεναγήθηκε στο Κοινοβούλιο και συνομίλησε την βουλευτή

και πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Φιλίας με τη Σερβία, Δρ. Γκούντρουν Κούγκλερ καθώς και με την Ομοσπονδιακό Υπουργό Γυναικών, Οικογένειας, Ένταξης και Υποθέσεων Μέσων Ενημέρωσης Δρ. Σουζάνα Ραμπ. (Διαβάστε σχετικά ΕΔΩ)

Στην αρχή της ομιλίας του, ευχαρίστησε τους διοργανωτές και τους παρευρισκομένους, και έπειτα μίλησε για το έργο που επιτελεί το ίδρυμα:

«Το Pro Oriente είναι ένα ίδρυμα του οποίου το όνομα είναι γνωστό σε όλο τον χριστιανικό κόσμο. Αυτό το ίδρυμα υπερασπίζεται την ενότητα των Χριστιανικών Εκκλησιών Ανατολής και Δύσης. Από την ίδρυσή της (το 1964) έως σήμερα, η εν Σερβία Ορθόδοξη Εκκλησία διατηρεί φιλικές σχέσεις με αυτό το περίφημο κληροδότημα. Η Pro Oriente άπλωσε πάντα ένα χείρα βοηθείας στην Εκκλησία μας, τόσο στην Αυστρία όσο και στη Σερβία. Υπό αυτή την έννοια, θα ήθελα να εκφράσω τη βαθιά μου ευγνωμοσύνη προς τη σημερινή διοίκηση του ιδρύματος, καθώς και προς τους αξιότιμους προκατόχους του, εκ μέρους της εν Σερβία Ορθοδόξου Εκκλησίας».

Η αξία του διαλόγου

Ο Μακαριώτατος στην ομιλια του έκανε εκτενή αναφορά στη σημασία διατήρησης διαλόγου μεταξύ Εκκλησίας και εθνών:

«Ως γνωστόν, η εν Σερβία Ορθόδοξη Εκκλησία συμμετέχει στον οικουμενικό διάλογο. Ιεράρχες και θεολόγοι από τη Σερβία συμμετείχαν σε πολυάριθμες εκδηλώσεις οικουμενικού χαρακτήρα και κάποιοι κατείχαν σημαντικές θέσεις σε οικουμενικούς θεσμούς. Ανεξάρτητα από τις τραυματικές ιστορικές εμπειρίες που σχετίζονται με τους πολέμους του 20ου αιώνα, η εν Σερβία Ορθόδοξη Εκκλησία δεν σταμάτησε ποτέ να υποστηρίζει τον διάλογο, την κοινή μαρτυρία για τον Χριστιανισμό και την ***υπέρβαση των διχασμών μεταξύ Εκκλησιών και εθνών*** *. Με αυτόν τον τρόπο δεν επηρεάστηκε από την εκάστοτε πολιτική και το ιστορικό πλαίσιο».*

Ως προς τη συμμετοχή της στον **διαχριστιανικό διάλογο**, ο Μακαριώτατος τόνισε: *«Ο διάλογος είναι μια από τις ουσιαστικές εκδηλώσεις του τρόπου ύπαρξης της Εκκλησίας. Το μαρτυρούν η συνοδική οργάνωσή της, η φιλανθρωπική της δράση και η αποστολή της στον κόσμο. Διάλογος δεν υπάρχει αν δεν γίνεται σεβαστή η **ελευθερία** και η **αξιοπρέπεια** του άλλου και αν δεν έχουμε αγάπη για αυτόν. Στην περίπτωση αυτή χάνει τον χαρακτήρα του χριστιανικού διαλόγου και αποκτά χρηστικό χαρακτήρα»*.

*«Εμείς οι Χριστιανοί δεν πρέπει να επιτρέψουμε στους φόβους και στις προκαταλήψεις να μας εμποδίσουν στον δρόμο προς την **ενότητα** και να αφήσουμε την καταστροφική τους επίδραση να θριαμβεύσει ενάντια σε όσα μας υπαγορεύει το Ευαγγέλιο»*, επεσήμανε και πρόσθεσε:

«Εκτιμούμε ιδιαίτερα την πολυετή δραστηριότητα του περίφημου ιδρύματος Pro Oriente, το οποίο, από την ίδρυσή του εργάζεται ακούραστα για να εξαλείψει τις προκαταλήψεις και να φέρει πιο κοντά τις χριστιανικές παραδόσεις της Ανατολής και της Δύσης, δημιουργώντας εμπιστοσύνη και καλλιεργώντας καλές σχέσεις μεταξύ Εκκλησιών και λαών».

Η Ουκρανία

Στη συνέχεια, ο Μακαριώτατος ανέφερε ότι *«η ενότητα και η ειρήνη δεν είναι κάτι το δεδομένο, και αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία κλονίστηκε από μεγάλες δοκιμασίες.*
Χωρίς να λησμονούμε τα βάσανα των Ορθοδόξων, αλλά σίγουρα και όλων των Χριστιανών στη Μέση Ανατολή, αυτές οι δοκιμασίες έφθασαν στο αποκορύφωμά τους με τις πολεμικές συγκρούσεις στην Ουκρανία. Ο πόλεμος στην Ουκρανία ***άνοιξε μια βαθιά πληγή στην Ορθόδοξη Εκκλησία****. Η εν Σερβία Ορθόδοξη Εκκλησία γνωρίζει πολύ καλά όλη την πολυπλοκότητα και τα δεινά της πολεμικής σύγκρουσης, αφού η ίδια υπέμεινε τρομερά δεινά στους πολέμους που σημάδεψαν τον 20ο αιώνα. Ακόμη και στον 21ο αιώνα, εξακολουθεί να κουβαλάει τον σταυρό των παθών της – κυρίως στο* ***Κοσσυφοπέδιο*** *και τα* ***Μετόχια****, αλλά σίγουρα και αλλού».*

Αναφερόμενος στην βοήθεια που παρείχε και η Σερβία και η Αυστρία στους Ουκρανούς, τόνισε: *«Ο Επίσκοπος της Σερβικής Εκκλησίας στην Αυστρία κ. Ανδρέας προσέφερε ανιδιοτελή βοήθεια στους Ουκρανούς αδελφούς μέσα από την οργάνωση εκκλησιαστικών κοινοτήτων στη Βιέννη και τη Ρώμη. Το ίδιο συνέβη και σε άλλα μέρη του ορθόδοξου κόσμου, για παράδειγμα στη Σερβία και το Ζάγκρεμπ».*

«Σε κοινωνία και με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπολεως και το Πατριαρχείο Μόσχας»

Η Ιερά Σύνοδος των Επισκόπων της εν Σερβία Ορθοδόξου Εκκλησίας αναγνωρίζει απερίφραστα μόνο την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας με τον **Μητροπολίτη κ. Ονούφριο** ως την κανονική και νόμιμη Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας.

Στη συνέχεια, ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε σε δελτίο Τύπου που εξέδωσε στις 28 Μαρτίου το Πατριαρχείο Σερβίας ως προς το ουκρανικό ζήτημα: *«****Οι πόλεμοι, δίκαιοι και άδικοι, διεξάγονται από τα κράτη, όχι από την Εκκλησία*** *. Η ίδια η αντιμετώπιση μιας Εκκλησίας ως εχθρού είναι κάτι το τερατώδες εξαιτίας του ότι τα μέλη των αντιμαχόμενων μερών, είναι πιστοί που ανήκουν στην ίδια Εκκλησία. Η Εκκλησία είναι πάντα υπέρ της ειρήνης, προσεύχεται συνεχώς για ειρήνη και κάνει ό,τι μπορεί για να αντικαταστήσει την έχθρα και το μίσος μεταξύ ανθρώπων και εθνών με τη φιλία και την αγάπη. Η Εκκλησία δεν χωρίζει τους ανθρώπους σε «δικούς» της και «άλλους», σε «εγχώριους» και «ξένους». Προσπαθεί, στο όνομα του Θεού της αγάπης, να αγαπά τους πάντες και να φροντίζει ποιμαντικά για τη σωτηρία των ψυχών και των ζωών όλων όσοι χρειάζονται βοήθεια».*

(Διαβάστε σχετικά ΕΔΩ)

«Επομένως, σε αυτή τη σύγκρουση, η εν Σερβία Ορθόδοξη Εκκλησία προσπαθεί, στο μέτρο του δυνατού, να συμβάλει στον τερματισμό του πολέμου το συντομότερο δυνατό, και στο να επουλωθούν οι πληγές του πολέμου. Υπό αυτή την έννοια, διατηρεί ευχαριστιακή κοινωνία τόσο με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως όσο και με το Πατριαρχείο Μόσχας, προσευχόμενη συνεχώς στον Θεό για ειρήνη», κατέληξε.

Προσευχή για ειρήνηκαι συμφιλίωση στον κόσμο

«Η Εκκλησία κάνει έκκληση για ειρήνη, και προσεύχεται για τους αδελφούς στην Ουκρανία, στη Μέση Ανατολή, καθώς και στο Κοσσυφοπέδιο και τα Μετόχια, και παντού στον κόσμο, έτσι ώστε να επικρατήσει η ειρήνη, η ***συμφιλίωση*** *και η ενότητα μεταξύ των ανθρώπων. Ταυτόχρονα, προάγει την χριστιανική κατανόηση της ειρήνης, η οποία δεν συνίσταται μόνο στην απουσία πολέμου και συγκρούσεων, ούτε τοποθετεί την ειρήνη μόνο σε πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό ή ψυχολογικό πλαίσιο, αλλά περιλαμβάνει όλες αυτές τις όψεις που συντίθενται σε ένα υπαρξιακό σύνολο»*, υπογράμμισε.

Οι διάφορες πτυχές της ειρήνης

Επιπλέον ο Πατριάρχης κ.κ. Πορφύριος έκανε ιδιαίτερη μνεια στις διάφορες ερμηνείες της ειρήνης:

«Στον σύγχρονο πολιτικό, οικονομικό και μιντιακόού λόγο, η πολιτική έννοια της ειρήνης θα σήμαινε την αρμονική λειτουργία των κρατικών, διακρατικών και κοινωνικών συστημάτων και των σχέσεών τους. Ωστόσο, η συλλογική εμπειρία μαρτυρεί ότι η ιστορία σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής πραγματικότητας (οικογένεια, γάμος, φυλή, έθνος, κράτος, φύλο κ.λπ.) είναι γεμάτη με παρερμηνείες και διαφωνίες. Η κατάρρευση του ονείρου της ειρήνης, ως ιδεώδους του προηγμένου κόσμου, έγινε με τους πολέμους του περασμένου αιώνα στους οποίους πέθαναν εκατομμύρια άνθρωποι.

Παραδόξως, αυτές οι συγκρούσεις προκαλούνται βασικά από την υποκειμενική, επιλεκτική, εγωκεντρική ή αποκλειστική εμηνεία της "ειρήνης". Αυτό δείχνει ότι οποιαδήποτε επιλεκτική συγκεντρωτική δύναμη, εκ των πραγμάτων και από την ανθρώπινη αδυναμία, αργά ή γρήγορα οδηγεί σε μια ***πολιτική-κοινωνική ανισορροπία****.*

Παρά τις προηγμένες μορφές ειρηνισμού και άλλων πολιτισμικών προϊόντων της σύγχρονης κοινωνίας, ο κόσμος εξακολουθεί να συγκλονίζεται από ειδήσεις για κοινωνικούς διαχωρισμούς, κρίσεις, τρομοκρατικές επιθέσεις και νέες πολεμικές συγκρούσεις. Αρκεί να αναφέρουμε ότι τα τελευταία χρόνια το εθνοτικό μωσαϊκό της Ευρώπης, και όχι μόνο, έχει αλλάξει σημαντικά με κύματα μεταναστών από χώρες της Μέσης Ανατολής.

Η κοινωνική και οικονομική έννοια της ειρήνης είναι επίσης αμοιβαία εξαρτημένες και συνδέονται με την πολιτική σημασία της ειρήνης. Μαζί συνεπάγονται αρμονία και τάξη στην οργάνωση και λειτουργία της κοινωνίας. Η κοινωνική ειρήνη εκδηλώνεται ως αποτέλεσμα της σταθερότητας και της προόδου των μελών μιας κοινότητας, καθώς και της επικράτησης κοινωνικής δικαιοσύνης, ίσων δικαιωμάτων και μιας αξιοπρεπούς ζωής για όλες τις κοινωνικές τάξεις».

Σε αντίθεση με αυτούς τους «εξωτερικούς» ορισμούς της ειρήνης, η ψυχολογική κατανόηση της ειρήνης ξεκινά από την εσωτερική εμπειρία του εαυτού, η οποία δεν χρειάζεται να εξαρτάται πρωτίστως από το περιβάλλον. Η ψυχική, γνωστική-συναισθηματική έννοια της γαλήνης χαρακτηρίζεται από αυτογνωσία και αυτοκυριότητα, που επιτρέπουν την αρμονία και την ψυχραιμία όταν ο άνθρωπος εκτίθεται σε ακανόνιστες καταστάσεις ζωής, στρες κ.λπ».

Στη συνέχεια ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε στην ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου για αναζήτηση της ειρήνης με εναλλακτικούς τρόπους:

«Υπό το πρίσμα αυτής της πτυχής, η αναμενόμενη ανάγκη του σύγχρονου (ανασφαλούς και αλλοτριωμένου) ανθρώπου για εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων για την επίτευξη της επιθυμητής προσωπικής ειρήνης, η οποία σήμερα, στον πολιτισμό των ρευστών αξιών, απειλείται από τα θεμέλιά της, είναι σαφής. Ως εκ τούτου, η μεταμοντέρνα κουλτούρα χαρακτηρίζεται από τη μαζική προσέγγιση για διάφορα προγράμματα κατά του στρες, την εξάσκηση ανατολικών παραδόσεων, εκπαίδευσης, και προσέγγισης πνευματικών δασκάλων και άλλων».

Η χριστιανική έννοια της ειρήνης

«Σταματώντας σε αυτή τη σύντομη ανασκόπηση των σύγχρονων κατανοήσεων των κυρίαρχων πτυχών της ειρήνης, ο άνθρωπος εξακολουθεί να παραμένει σε έναν φαύλο κύκλο μιας αιώνιας οδύσσειας για αληθινή και μόνιμα βιώσιμης

ειρήνης. Διότι, αν το περιεχόμενο της έννοιας της ειρήνης περιορίζεται στην αντίληψη στο σύγχρονο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο δηλαδή στην απουσία πολέμου, στη κατάσταση μη βίας, στην αποφυγή της σύγκρουσης ή απλώς στο αίσθησητης ψυχικής ηρεμίας, Με αυτόν τον τρόπο όμως στερούμαστε το ουσιαστικό νόημα και την οντολογική βάση αυτής της έννοιας, η οποία έχει τις δικές της ρίζες στη βιβλική και θεολογική παράδοση.

Έτσι η χριστιανική έννοια της ειρήνης δεν σημαίνει μόνο την απουσία σύγκρουσης, αλλά μια ***πολυδιάστατη πραγματικότητα που πηγάζει από τη θεολογική εμπειρία: διαπροσωπική, ιστορικοπολιτική, κοινωνική, ψυχολογική, οικολογική, αλλά και φιλοσοφική, πνευματική-κοσμολογική και εσχατολογική»,*** επεσήμανε.

Η ειρήνη αποτελεί δώρο Θεού

«Το ζήτημα της ειρήνης αντιπροσωπεύει έναν από τους βασικούς και μόνιμους υπαρξιακούς γρίφους και ένα μόνιμο εμπόδιο για την ανθρωπότητα. Τέλος, ο άνθρωπος, άρα και η κοινωνία και η ανθρωπότητα γενικότερα, είναι ταυτόχρονα δεκτικοί από τη φύση της ειρήνης, αλλά πρέπει να ανακαλύψουν δυναμικά την αυθεντική αιτία, πηγή και συνταγή της, για χάρη της μόνιμης ανανέωσης και οικοδόμησής της. Και η αυθεντική αιτία, πηγή και εγγυητής του είναι ο Θεός και η σχέση μας μαζί Του.

Σύμφωνα με τις Ιερές Γραφές, η ***ειρήνη είναι δώρο Θεού****, και όλα αυτά προέρχονται από το Θεό, που μας συμφιλίωσε μαζί του δια του Ιησού Χριστού, κι ανέθεσε σ' εμάς να υπηρετήσουμε στο έργο της συμφιλίωσης (Β' Κορ. 5:18-20).*

*Η Εκκλησία έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η πλήρης (εσχατολογική) ειρήνη στη γη δεν είναι δυνατή, αλλά ότι, ταυτόχρονα, οι μαθητές του Χριστού δεν εγκατέλειψαν ποτέ τον αγώνα για αυτό το πολύτιμο δώρο του Θεού»***,** κατέληξε ο Μακαριώτατος.

Πηγή: spc